

Ю. М. Мостовий, Л. В. Распутіна, А. А. Сидоров

***Особливості клінічного перебігу,
тактика лікування
захворювань серця та судин
на тлі хронічних неспецифічних
захворювань легень***

Ю.М. Мостовий, Л.В. Распутіна, А. А. Сигоров

**Особливості клінічного перебігу,
тактика лікування
захворювань серця та судин
на тлі хронічних неспецифічних
захворювань легень**

Вінниця, 2005

УДК 616, 12/13-071-08:616.24-008.4

М 84

Рецензенти:

доктор медичних наук, професор Дзюблик Олександр Ярославович,
Інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського АМН України,
завідувач відділення технологій лікування НЗЛ.

доктор медичних наук, професор Денисюк Віталій Іванович,
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова,
завідувач кафедри госпітальної терапії № 2.

Мостовий Ю.М., Распутіна Л.В., Сидоров А. А.

М 84 Особливості клінічного перебігу і тактика лікування захворювань серця та судин на тлі хронічних неспецифічних захворювань легень.— Вінниця, 2005.— 111 с.: іл.

ISBN

В запропонованому виданні аналізуються розповсюдженість та особливості перебігу серцево-судинних захворювань (артеріальної гіпертензії та ішемічної хвороби серця) у пацієнтів з хронічними неспецифічними захворюваннями легень. Вивчено показники як епідеміологічні, так і клініко-функціональні. Дані світової літератури порівнюються з власними дослідженнями. Особлива увага приділена раціональному вибору лікарських препаратів, оскільки деякі з β -блокаторів та інгібіторів АПФ можуть негативно впливати на стан бронхолегеневої системи. Робиться спроба обґрунтувати вибір того чи іншого лікарського препарату чи відмову від нього.

Для терапевтів, сімейних лікарів, кардіологів, пульмонологів, студентів.

ISBN

УДК 616, 12/13-071-08:616.24-008.

© Ю. М. Мостовий, Л. В. Распутіна, А. А. Сидоров, 2005

Список скорочень

АГ	Артеріальна гіпертензія
АК	Антагоністи кальцію
АТ	Артеріальний тиск
БА	Бронхіальна астма
БАР	Біологічно активні речовини
ГХ	Гіпертонічна хвороба
ЕКГ	Електрокардіографія
ЖЄЛ	Життєва ємність легень
ІХС	Ішемічна хвороба серця
ОФВ ₁	Об'єм форсованого видиху на першій секунді
ССС	Серцево-судинна система
СН	Серцева недостатність
ФЗД	Функція зовнішнього дихання
ХОЗЛ	Хронічне обструктивне захворювання легень
ХНЗЛ	Хронічні неспецифічні захворювання легень
ЧСС	Частота серцевих скорочень
ШКТ	Шлунково-кишковий тракт
ЯЖ	Якість життя

Вступ

Невблаганна статистика свідчить про епідемічний характер ^увсесвітнього поширення серцево-судинних захворювань, зокрема артеріальної гіпертензії (АГ), ішемічної хвороби серця (ІХС) ^Нцереброваскулярної патології. За показниками смертності в серцево-судинних захворювань Україна вийшла на одне з перших місць в Європі: з цієї причини в державі помирає близько 1 500 людей на 100 000 (Е.П.Свищенко, 2003).

В той же час значно зростає частка пацієнтів з хронічним неспецифічними захворюваннями легень (ХНЗЛ), зокрема бронхіальною астмою (БА) та хронічним обструктивним захворюванням легень (ХОЗЛ). В світі зареєстровано понад 44 мільйонів випадків ХОЗЛ та зростає смертність від цього захворювання: якщо в 1990 році вона становила 4,3%, то до 2020 року прогнозується її зростання до 6,8% (Здоров'я легких в Європі. Факти і цифри. ERS*, 2003).

В сучасних соціально-економічних умовах та на даному етапі розвитку медичних знань все більша увага приділяється лікуванню патологій, в яких можуть поєднуватись захворювання серцево-судинної системи (ССС) та органів дихання. Для такої міксту є об'єктивні передумови: єдність низки патогенетичних механізмів, наявність спільних факторів ризику, в першу чергу паління, вік дебюту та маніфестні ознаки захворювань.

У пропонованому виданні здійснено аналіз розповсюдженості та особливостей перебігу серцево-судинних захворювань (АГ та ІХС) у пацієнтів з хронічними неспецифічними обструктивними захворюваннями легень. Йдеться про аналіз як епідеміологічних так і клініко-функціональних показників. Цьому сприяють дані світової літератури і власні дослідження. Особлива увага приділена раціональному вибору лікарських препаратів. Загальновідомо, що деякі β-блокатори та інгібітори ангіотензинперетворюючого ферменту (АПФ) негативно впливають на стан бронхолегеневої системи. Робиться спроба обґрунтувати вибі

* Європейське респіраторне товариство.

лікарського препарату чи відмову від нього. Розділ «Особливості лікування» дещо нетрадиційно побудований: пріоритетними є ті препарати, які найменшою мірою негативно впливають на бронхіальну прохідність, потенціюючи при цьому певні ланки базисної терапії обструктивних захворювань.

Отже, для практичного лікаря є актуальною потреба розуміти умови перебігу цих захворювань в поєднанні, а також, що найбільш важливо, знати особливості їх лікування.

ЗМІСТ

Список скорочень	3
Вступ	4
I. Розповсюдженість, патогенетичні механізми, особливості клінічних та функціональних змін на тлі поєднання захворювань серця та судин із хронічними неспецифічними захворюваннями легень	5
1.1. Частота поєднання захворювань серця та судин із хронічними бронхолегеневими хворобами	5
1.2. Патогенетичні механізми, особливості клінічних та функціональних змін на тлі поєднання захворювань серця та судин із хронічними неспецифічними захворюваннями легень	16
II. Особливості лікування хворих з поєднаною патологією	33
2.1. Антагоністи кальцію	34
2.2. β -блокатори	49
2.3. Інгібітори АПФ	62
2.4. Антагоністи рецепторів ангіотензину II	69
2.5. Діуретики	76
2.6. Агоністи I_1 -імідазолінових рецепторів	78
2.7. Антитромбоцитарні препарати	84
2.8. Нітрати	86
Заключення	87
Література	88
Перелік таблиць	109

Наукове видання

Мостовий Юрій Михайлович,
Распутіна Леся Вікторівна,
Сидоров Андрій Анатолійович

**Особливості клінічного перебігу, тактика лікування
захворювань серця та судин на тлі тривалих неспецифічних
захворювань легень**

Технічний редактор Б. М. Шлеймович
Коректор М. С. Драпака

Здано до складання 5.12.2005. Підписано до друку 12.12.2005
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Прагматика
Спосіб друку офсетний. Ум.-друк. арк. 6,51
Тираж 1000. Зам. 101-2005

Надруковано з готових фотоформ